

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії,
ректор ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

Микола КИРИЧЕНКО

05 2026 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту з педагогіки та психології

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Спеціальність – А1 Освітні науки

Спеціальність – А3 Початкова освіта

Спеціальність – А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Спеціальність – А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)

Спеціальність – С4 Психологія

Спеціальність – І10 Соціальна робота та консультування

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ	5
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ	5
РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ	6
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ	6
РОЗДІЛ 4. РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ, НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	7
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	10
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ	13
ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ	15

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту (далі – Програма) розроблена з урахуванням змісту Програми тесту єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) з педагогіки та психології для вступу в магістратуру, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 426 від 01.04.2024 року, та відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців.

Зміст Програми ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого та системного підходів до підготовки здобувачів освіти і відображає цілісну систему психолого-педагогічних знань, необхідних для подальшого опанування освітньо-професійної програми магістерського рівня.

Метою фахового іспиту є визначення рівня теоретичної підготовки вступників та їхньої готовності до подальшого навчання.

Фаховий іспит дозволяє оцінити сформованість у вступників базових фахових компетентностей з педагогіки та психології, що є підґрунтям для подальшої професійної підготовки на другому (магістерському) рівні вищої освіти, а також виявити здатність до критичного мислення, аналізу психолого-педагогічних явищ і процесів, застосування здобутих знань у нестандартних професійних ситуаціях.

Для досягнення зазначеної мети передбачено розв'язання таких *завдань*:

– перевірити рівень засвоєння теоретичних знань вступників з основ педагогіки та психології, володіння категоріальним апаратом, розуміння закономірностей розвитку, соціалізації та формування особистості;

– оцінити обізнаність з історією та теорією педагогічної й психологічної думки, знання видатних учених і їхніх концепцій, наукових шкіл і напрямів вітчизняної та світової психолого-педагогічної науки;

– діагностувати володіння методологією психолого-педагогічних досліджень, розуміння логіки наукового пошуку, методів збирання та аналізу емпіричних даних, принципів забезпечення якості інформації;

– визначити рівень засвоєння прикладних знань у сфері освіти, навчання, виховання та розвитку особистості, обізнаність із сучасними дидактичними системами, формами, методами і технологіями організації освітнього процесу;

– виявити здатність вступника аналізувати, узагальнювати, систематизувати та застосовувати психолого-педагогічні знання для розв'язання професійних завдань у різних сферах професійної діяльності.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

За результатами фахового іспиту вступник повинен продемонструвати:

знання:

- об'єкта, предмета, функцій, завдань і структури педагогіки та психології як наук, їхніх зв'язків з іншими галузями знань;
- основних категорій педагогіки (освіта, навчання, виховання, розвиток, самоосвіта, самовиховання, саморозвиток) та психології (психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування);
- закономірностей психічного розвитку особистості, чинників соціалізації, вікових та індивідуально-типологічних особливостей розвитку;
- ключових ідей, теорій і концепцій видатних представників вітчизняної та світової педагогічної й психологічної думки XVII – початку XXI ст.;
- методів і методики наукового дослідження у психолого-педагогічній галузі, етапів організації та проведення дослідження;
- сутності, закономірностей, принципів, методів, форм і засобів навчання та виховання, технологій організації освітнього процесу;
- особливостей професійної діяльності педагога, основ педагогічного спілкування, конфліктології та профілактики девіантної поведінки в освітньому середовищі;

уміння:

- оперувати психолого-педагогічними поняттями та категоріями, встановлювати зв'язки між ними;
- аналізувати психолого-педагогічні явища і процеси, виокремлювати їхні суттєві ознаки;
- систематизувати, класифікувати та узагальнювати теоретичну інформацію;
- установлювати причинно-наслідкові, хронологічні та логічні зв'язки між явищами, поняттями, концепціями;
- застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних професійних задач;
- критично оцінювати педагогічні та психологічні теорії, формувати власну професійну позицію.

СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ

№	Назва розділу/теми та її зміст
1	РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
1.1	Педагогіка та психологія у структурі сучасних наук
1.1.1	Педагогіка в системі наук про людину. Об'єкт, предмет, функції та завдання педагогіки
1.1.2	Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.
1.1.3	Основні категорії педагогіки: освіта, навчання, виховання, розвиток, самоосвіта, самовиховання, саморозвиток.
1.1.4	Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування.
1.1.5	Структура та основні галузі педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
1.1.6	Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.
1.2	Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості
1.2.1	Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) та соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості.
1.2.2	Співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».
1.2.3	Характеристика особистості учня як суб'єкта освітнього процесу.
1.2.4	Вікова періодизація психічного розвитку особистості. Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їхнє урахування в освітньому процесі.
1.2.5	Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Мотивація навчальної діяльності.
1.2.6	Гра, навчання, праця як види діяльності. Діяльність учня в освітньому процесі та її види. Сутність та характеристика навчальної діяльності школяра.
1.2.7	Закономірності та принципи навчання, виховання як основних механізмів соціалізації та розвитку особистості учня.
1.2.8	Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.
1.2.9	Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

2	РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
2.1	Педагогічна та психологічна думка XVII – початок XX ст.
2.1.1	Педагогічна теорія Я.-А. Коменського.
2.1.2	Проблеми розвитку особистості у педагогічній спадщині Г. Сковороди.
2.1.3	Кордоцентризм у психолого-педагогічних поглядах П. Юркевича.
2.1.4	«Вільне виховання» в педагогічній системі М. Монтесорі.
2.1.5	М. Грушевський про українську мову й українську школу.
2.1.6	Антропоцентризм як провідна ідея творчості К. Ушинського.
2.1.7	О. Лазурський: вчення про нахили та обдарованість особистості.
2.1.8	Психологія як наука про безпосередній досвід: В. Вундт
2.1.9	Г. Еббінгауз: закони пам'яті. Крива забування Г. Еббінгауза.
2.1.10	Полікультурність – головний принцип педагогічної позиції М. Драгоманова.
2.2	Педагогічна та психологічна думка XX - початку XXI ст.
2.2.1	Психоаналітична теорія З. Фрейда. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Етапи психосексуального розвитку особистості. Механізми психологічного захисту особистості.
2.2.2	Індивідуальна психологія А. Адлера. Комплекс меншовартості.
2.2.3	Аналітична психологія К.-Г Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.
2.2.4	Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.
2.2.5.	Ідеї педагогічної психології у працях С. Балея.
2.2.6	Г. Костюк про навчально-виховний процес та психічний розвиток учнів.
2.2.7	Гуманістична педагогіка В. Сухомлинського.
2.2.8	С. Френе: школа успіху й радості.
2.2.9	Вальдорфська школа: ідея цілісного виховання (Р. Штайнер).
2.2.10	Концепція соціально-особистісного виховання А. Макаренка.
2.2.11	Теорія вчинку В. Роменця.
2.2.12	Виховний ідеал Г. Ващенко.
2.2.13	Система української освіти: принципи, види, рівні освіти, типи закладів освіти (згідно із Законом України «Про освіту» (чинна редакція)).
3	РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ
3.1	Планування та забезпечення якості дослідження
3.1.1	Наукові дослідження: різновиди, проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.
3.1.2	Програма дослідження: структура документу, основні пункти, етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.
3.1.3	Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування

3.1.4	Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність.
3.2	Методи збирання інформації
3.2.1	Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.
3.2.2	Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) та основні етапи проведення.
3.2.3	Поняття «тестування». Види тестів: проєктивні тести, тести дослідження особистості, тести пізнавального розвитку, тести досягнень, педагогічне тестування.
3.2.4	Методи опитування. Анкетування (поштові, пресові, онлайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та до різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті). Інтерв'ювання.
3.2.5	Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.
3.2.6	Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали).
3.2.7	Аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз.
3.3	Методи аналізу емпіричних даних
3.3.1	Вимірювання: визначення, види, рівні.
3.3.2	Описова статистика. Якісний та кількісний аналіз даних.
3.3.3	Аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції.
4	РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ, НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ
4.1	Освіта і навчання особистості
4.1.1	Дидактика як теорія освіти і навчання. Парадигми освіти і навчання (гуманістична, особистісно-орієнтована, компетентнісна, рефлексивна).
4.1.2	Процес навчання: сутність і зміст, двосторонній характер, функції (освітня, виховна, розвивальна), структурні елементи навчання (мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації навчання, його результати). Навчання, учіння, научіння.
4.1.3	Закономірності та суперечності процесу навчання. Поняття про принципи навчання та їх характеристика.
4.1.4	Зміст освіти в сучасній школі: сутність та основні поняття. Знання, уміння, навички, компетентності.
4.1.5	Структура навчально-пізнавальної діяльності учнів (сприймання – осмислення – розуміння – узагальнення – закріплення). Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні. Етапи та рівні засвоєння знань.
4.1.6	Методи навчання. Їхня характеристика та класифікації за: джерелом інформації (словесні, наочні, практичні); характером пізнавальної діяльності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, пошукові); логікою пізнання (індуктивні, дедуктивні, традуктивні). Загальні вимоги до вибору методів навчання.

4.1.7	Засоби навчання: класифікація та характеристика. Технічні засоби навчання (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, мультимедійні, інформаційно-комунікаційні).
4.1.8	Види навчання (пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, індивідуальне, інтегроване, диференційоване, ігрове).
4.1.9	Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: фронтальна, групова, кооперативна, колективна, парна, індивідуальна.
4.1.10	Урок як основна форма організації навчання. Типи і структура уроків за дидактичною метою. Підготовка вчителя до уроку.
4.1.11	Активні (соціально-психологічні) форми організації навчального процесу, їхні різновиди: тренінг, диспут, ділова гра, круглий стіл, олімпіада, конкурс, виставка учнівської творчості.
4.1.12	Позаурочні форми навчання: факультативні заняття, просемінари, практикуми, секції, навчальні екскурсії, предметні гуртки, додаткові групові, індивідуальні заняття, домашня навчальна робота учня.
4.1.13	Поняття про контроль навчання, його функції. Види, форми й методи контролю. Рівні навчальних досягнень учнів та їхня характеристика. Критерії і норми оцінювання успішності учнів. Поточне, тематичне та підсумкове оцінювання.
4.1.14	Поняття й види педагогічних технологій (розвивальні, проєктні, проблемні, ігрові, інтерактивні).
4.1.15	Педагогіка партнерства: педагогічно доцільна (суб'єкт-суб'єктна) взаємодія, концептуальні основи та принципи. Рівні та форми організації партнерської взаємодії.
4.2	Виховання особистості
4.2.1	Сутність, зміст і структура процесу виховання, його мета й завдання. Поняття виховного впливу та взаємовпливу.
4.2.2	Закономірності та принципи процесу виховання. Характеристика основних принципів виховання.
4.2.3	Зміст процесу виховання. Системний підхід у структуруванні змісту національного виховання. Основні напрями національного виховання (моральне, громадянсько-патріотичне, розумове, естетичне, фізичне, трудове, екологічне, статево-гендерне, правове, економічне).
4.2.4	Самовиховання: сутність, методи й прийоми. Педагогічне керівництво самовихованням учнів. Концепції виховання й самовиховання.
4.2.5	Методи виховання. Групи методів: формування свідомості особистості; організації діяльності й формування досвіду суспільної поведінки; стимулювання поведінки й діяльності; контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні.
4.2.6	Форми організації процесу виховання: позаурочна, позакласна та позашкільна виховна робота. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи. Колективні творчі справи.
4.2.7	Виховна взаємодія «вчитель-учень». Партнерство школи й сім'ї у вихованні учнів. Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Форми й

	методи роботи школи з батьками учнів.
4.2.8	Учнівське самоврядування, його види. Органи учнівського самоврядування. Демократичне управління й лідерство в учнівському самоврядуванні. Формальні та неформальні групи учнів.
4.3	Особистість у життєвому та професійному просторі
4.3.1	Соціально-психологічна структура особистості. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Соціальна позиція особистості.
4.3.2	Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андроґінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.
4.3.3	Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Вчитель як суб'єкт професійної діяльності.
4.3.4	Особистість вчителя та його педагогічна майстерність. Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне (емоційне) вигорання педагога.
4.3.5	Спілкування в педагогічній діяльності. Складові спілкування (комунікативна, перцептивна, інтерактивна). Бар'єри педагогічного спілкування.
4.3.6	Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Конфлікти в освітньому середовищі. Стилі поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування).
4.3.7	Профілактика (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) педагогічних конфліктів. Медіація як форма врегулювання конфлікту.
4.3.8	Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.
4.3.9	Управління в системі освіти. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стилі керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аршава І.Ф., Носенко Е.Л. Психологія особистості : підручник для студентів закладів вищої освіти. Дніпро: ЛПА, 2024. 500 с. <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/1723/1/Психологія%20особистості.pdf>
2. Атаманчук Н. М. Психологія особистості : Конспект лекцій / укл. Н. М. Атаманчук. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. 90 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/5989/1/2021-Психологія%20особистості.pdf>
3. ЄФВВ з педагогіки та психології 2025: що очікувати та як готуватися? <https://www.youtube.com/watch?v= TuCWTR-Cj0>
4. ЄФВВ–2024. Педагогіка та психологія. https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/YEFVV_2024-Pedagogika-ta-psyhologi-na_sajt.pdf
5. Загальна психологія: підручник / за загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 1. Київ: Видавництво Людмила, 2025. 568 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744612/1/I_Загальна%20Психологія%20редаговано%202712_3_removed.pdf
6. Задорожна-Княгницька Л.В., Нетреба М.М., Бодик О.П. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / Л. В. Задорожна-Княгницька, М. М. Нетреба, О. П. Бодик. Одеса: КУПРІЄНКО С. В, 2022. 309 с. https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5321/1/Задорожна-Княгницька%20Л.%20В.%20С%20Нетреба%20М.%20М.%20С%20Бодик%20О.П.%20Педагогіка%20вищої%20школи_навч%20посіб_2022.pdf
7. Католик Г., Калька Н. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4747/1/POSIBNYK-psychology.pdf>
8. Кацавець Р. С. Психологія особистості: навч посіб. Київ : Алерта. 2021. 134 с. https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4241&download_id=1298&srsId=AfmBOoo5crWL4K5ayVQIbGmvZ7Yw0UuAnJh2UZNIy5zEoh_0mbCDbdyo
9. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Психологія управління: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях / З.Р. Кісіль, Д.В. Швець. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 208 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6935/1/Психологія%20управління.pdf>
10. Креч Т. В. Педагогіка вищої школи [Текст] : навч. посіб. до самост. вивч. дисципліни для здобувачів вищ. освіти другого рівня усіх спец. / Т. В. Креч, С.О. Дитюк ; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2022. 143 с.
11. Кулішов В.С. Педагогіка вищої школи: електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 120 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747987/1/ЕНМК_Педагогіка-вищої-школи_-ОК-6.pdf

12. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3є, перероблене та доповнене : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 272 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738699/1/Загальна_психологія_Максименко_2021%20%281%29.pdf

13. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.

14. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : посібник / за ред. В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової; кол. авт. / за ред. В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової; кол. авт. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/e871cfa6-96e9-412b-ad3b-f0cecbd61067/content>

15. Педагогіка вищої школи : навч. посіб./ О. Ф. Євсюков; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва. Харків, 2021. 264 с. <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/e235c3e6-2544-4485-aa84-794e2164bac8/content>

16. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх та ін.; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОРМ Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>

17. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти / В.О. Ананьїн, В.В.Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна. Київ : ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 124 с. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/9d74cbea-0e35-4bc5-9852-a846a7860543/content>

18. Педагогіка вищої школи: Навчально-методичний комплект (лекційний матеріал, практичні заняття, тестові завдання для самоконтролю) : навч.-метод. посіб. / уклад.: П.В. Самойленко. Чернігів: НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2024. 188 с. <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/10062/1/ПВШ.pdf>

19. Педагогіка партнерства : навч. посіб. / уклад.: М.І. Гагарін, В.В.Мартинюк ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський М.М., 2024. 213 с.

20. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію: навч. посіб. 4-те випр. та доповн. Київ : Каравела, 2023. 248 с. <https://surl.li/vmuogh>

21. Прищак М.Д., Гречановська О. В. Психологія особистості : електронний навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2024. 219 с. https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2024/Pryshchak_2024_219.pdf

22. Про вищу освіту. Закон України від 28.12.2014. № 76-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

23. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992. № 2657–XII. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

24. Про освіту. Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

25. Про професійну (професійно-технічну) освіту. Закон України від 13.05.1999. № 463-XIV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр#Text>

26. Про фахову передвищу освіту. Закон України від 18.12.2019. № 392-IX.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>

27. Психологія третього тисячоліття: теорія, практика, експеримент : монографія / редактор Н. І. Жигайло. Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2021. – 276 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0053529.pdf>

28. Психологія управління : навч. посіб./ Когут Я.М., Пряхіна Н.О., Жидецький Ю. Ц., Кіржецький Ю. І., Поцюрко О. Ю. ; за ред. Я. М. Когута. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 210 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/8591/1/Психологія%20управління.pdf>

29. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021. 319 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi76/0056408.pdf>

30. Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник / за ред. Л.І. Прохоренко, В.В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с.
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744568/1/Спеціальна%20педагогіка%20і%20психологія%20-%20сучасний%20термінологічний%20словник.pdf>

31. Стратегія розвитку освіти в Україні на 2021-2031 роки. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

32. Теорії особистості : навчально-методичний посібник / укладачі Р.Т. Сімко, А.В. Сімко. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2021. 162 с. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/6250/Simko-R.T.-Simko-A.-V.-Teorii-osobystosti.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

33. Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Хмельницький: ХГПА, 2020. 94 с.
<http://46.63.9.20:88/jspui/bitstream/123456789/217/1/lekciitext.pdf>

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Порядок проведення фахового іспиту визначається Правилами прийому на навчання до Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» для здобуття вищої освіти в 2026 році та відповідно до Порядку проведення фахового вступного випробування за дистанційною формою в ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

До складання фахового іспиту допускаються особи, які своєчасно подали повний пакет документів до приймальної комісії; мають документ, що засвідчує особу (паспорт громадянина України або інший документ, що його замінює); прибули у визначений день та час до місця проведення випробування. Вступники, які запізнилися на випробування з поважних причин, можуть бути допущені до його складання за рішенням голови фахової атестаційної комісії за умови, що випробування ще триває.

Вступник отримує екзаменаційний білет, який містить 40 тестових завдань. На виконання тестових завдань екзаменаційного білету відводиться 60 хвилин.

Результати фахового іспиту оцінюються за 200-бальною шкалою (кожна правильна відповідь має рівну вагу та оцінюється у 5 балів) з відповідним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS:

Бали (шкала тесту)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за ECTS	Рекомендація щодо зарахування
180-200	Відмінно	A	Рекомендований (-на) до зарахування
165-175	Добре	B	Рекомендований (-на) до зарахування
150-160	Добре	C	Рекомендований (-на) до зарахування
130-145	Задовільно	D	Рекомендований (-на) до зарахування
100-125	Задовільно	E	Рекомендований (-на) до зарахування
60-95	Незадовільно	FX	Не рекомендований (-на) до зарахування
0-55	Незадовільно	F	Не рекомендований (-на) до зарахування

Прохідний бал фахового вступного випробування становить 100 балів зі 200 можливих (20 правильних відповідей). Вступник, який отримав за результатами випробування 100 і більше балів, вважається таким, що склав фахове вступне випробування і допускається до участі у подальшому конкурсному відборі. Вступник, який отримав менше 100 балів, вважається таким, що не склав фаховий іспит і до участі у конкурсному відборі не допускається.

Якісні характеристики рівнів навчальних досягнень

Рівень	Діапазон балів	Якісна характеристика знань вступника
Високий	180-200	Вступник демонструє системні, ґрунтовні знання змісту програми; вільно оперує психолого-педагогічними категоріями; правильно встановлює зв'язки між явищами та концепціями; орієнтується в історичних персоналіях та сучасних напрямках; володіє методологією досліджень.
Достатній	150-175	Вступник володіє основним програмним матеріалом; знає базові поняття педагогіки та психології, основні теорії та методи; здатний установлювати відповідність між елементами; орієнтується в хронології розвитку науки.

Рівень	Діапазон балів	Якісна характеристика знань вступника
		Можуть бути окремі помилки, що не впливають на загальний рівень компетентності.
Середній	130-145	Вступник засвоїв основні поняття та має загальне уявлення про зміст програми; здатний відтворити базову інформацію; орієнтується в найважливіших класифікаціях. Має фрагментарні знання з окремих розділів, припускається помилок у питаннях підвищеної складності.
Достатній мінімум	100-125	Вступник демонструє елементарні знання основних понять та фактів програми; здатний обрати правильну відповідь у простих питаннях; має поверхове уявлення про класифікації та персоналії. Знання фрагментарні, проте достатні для подальшого навчання.
Низький	0-95	Вступник не володіє основним програмним матеріалом; має розрізнені, безсистемні уявлення про окремі поняття; не здатний установити відповідність між явищами та поняттями; припускається грубих помилок у більшості питань. Знання не відповідають вимогам для зарахування.

Під час проходження фахового іспиту вступник зобов'язаний: дотримуватися тиші та академічної доброчесності; самостійно виконувати завдання, не звертаючись по допомогу до сторонніх осіб; не користуватися підручниками, конспектами, друкowanими або електронними джерелами інформації; не використовувати засоби зв'язку (мобільний телефон, навушники, смарт-годинник тощо); не залишати приміщення без дозволу членів комісії; надсилати форму з відповідями лише після закінчення роботи над тестом. Виявлення фактів порушення правил поведінки під час випробування (списування, використання заборонених засобів, спілкування з іншими особами, виконання тесту іншою особою) є підставою для дострокового припинення випробування та анулювання його результатів.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ФАХОВОГО ІСПИТУ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Освітній рівень – другий (магістерський)

Спеціальність – А1 «Освітні науки», А3 «Початкова освіта», А5 «Професійна освіта (за спеціалізаціями), А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями), С4 «Психологія», І10 «Соціальна робота та консультування»

Екзменаційний білет № ____ фахового іспиту з педагогіки та психології

1. Назва етапу соціалізації за Парсонсом, під час якого відбувається набуття статусу і специфічної рольової поведінки в процесі професійного становлення особистості

- А. Автономний
- Б. Первинний
- В. Вторинний
- Г. Інтеграційний

2. Провідні умови психічного розвитку особистості систематизовано в рядку

- А. Біологічні чинники, соціальне середовище, власна активність людини
- Б. Особистісні ресурси, мікросередовище, виховання
- В. Біологічні чинники, навчання, виховання
- Г. Задатки, навчання, діяльність людини

3. Зміст поняття «освіта» схарактеризовано у визначенні

А. Процес і результат засвоєння учнями систематизованих знань, умінь і навичок, формування на їх основі світогляду, моральних та інших якостей особистості, розвиток її творчих сил і здібностей

Б. Цілеспрямована двостороння взаємодія вчителя та учнів, у процесі якої відбувається передача вчителем та засвоєння учнями системи наукових знань, формування відповідних умінь і навичок

В. Цілеспрямована систематична взаємодія суб'єктів педагогічного процесу, спрямована на досягнення цілей розвитку та формування властивостей та якостей особистості, визнаних у цьому суспільстві

Г. Цілеспрямований педагогічний процес організації та стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності учнів щодо оволодіння ними науковими знаннями, вміннями, навичками, розвиток їхніх здібностей, світогляду, поглядів і переконань

4. Сукупність психологічних ознак та особливостей, що відрізняють одну особу від інших позначається поняттям

- А. Людина
- Б. Особистість
- В. Індивід
- Г. Індивідуальність

5. Позначте структурні компоненти, які забезпечують реалізацію життєвої перспективи особистості.

- А. Минуле, теперішнє, майбутнє
- Б. Гра, навчання, виховання, праця, розвиток особистості
- В. Життєві цілі та плани, ціннісні орієнтації, сенс життя, життєва програма
- Г. Підструктура спрямованості, підструктура досвіду, підструктура форм відображення, біологічна підструктура

6. У перелік гуманістичних принципів, які розробив В. Сухомлинський не входить

- А. Пізнання багатогранності дитини
- Б. Визначення природного оптимізму дитини
- В. Обережне звернення до її душі й розуму
- Г. Захист багатства Батьківщини та її дітей

7. Виховний ідеал Г. Ващенко полягає

- А. У служінні Богові і своїй нації
- Б. У пізнанні себе і світу, володінні собою, вірі в Бога
- В. У розбудові незалежної держави і вірі в Бога
- Г. У поєднанні загальнолюдського, народного і глибокій вірі в Бога

8. Педагогіку у широкому розумінні К. Ушинський трактував

- А. Як систему поєднання педагогічної теорії та педагогічної практики
- Б. Як синтез фактів наук про людину для пояснення педагогічних явищ
- В. Як систему загальноприйнятих суспільством виховних правил
- Г. Як синтез трудової діяльності особистості і процесу навчання

9. Думка про те, що людина творить добро, оскільки вона тікає від зла належить

- А. О. Новицький
- Б. М. Драгоманов
- В. П. Юркевич
- Г. О. Потебня

10. Унікальний спосіб досягнення своїх цілей, що обирає особистість (згідно з теорією А. Адлера), позначають терміном

- А. Стратегія життя
- Б. Темп життя
- В. Стиль життя

Г. Перспектива життя

11. Думка про те, що головною метою виховання є підготовка до справжнього життя, яке існує лише після життя земного, належить мислителю з минулого

- А. Аристотелю
- Б. Гельвецію
- В. Г. Сковороді
- Г. Я. А. Коменському

12. У дитини, за З. Фройдом, формується Над-Я (Super Ego) на стадії психосексуального розвитку

- А. Анальній
- Б. Генітальній
- В. Фалічній
- Г. Латентній

13. Під час розробки концепції вальдорфської школи Р. Штайнер керувався ідеєю, що розвиток дитини має певні ознаки. Розвиток дитини Р. Штайнер вважав

- А. Поступальним і цілісним
- Б. Циклічним і послідовним
- В. Спрямованим і безперервним
- Г. Природовідповідним і незворотнім

14. Засновником дидактики є педагог

- А. Й. Г. Песталоцці
- Б. Я. А. Коменський
- В. О. Духнович.
- Г. К. Ушинський

15. З. Фройд є автором книги

- А. «Тавістокські лекції».
- Б. «Тлумачення сновидінь».
- В. «Травма народження».
- Г. «Жіноча психологія».

16. У дітей формується здатність до децентрації (бачення ситуації з позиції іншої людини), за Ж. Піаже, на стадії когнітивного розвитку

- А. Сенсомоторній
- Б. Доопераційній
- В. Конкретних операцій
- Г. Формальних операцій

17. У педагогічній спадщині Я. А. Коменського, як «золоте правило дидактики», обґрунтовується принцип навчання

- А. Міцності
- Б. Наочності
- В. Емоційності
- Г. Активності

18. За функціональною ознакою розрізняють види тестів

- А. Інтелекту, креативності, досягнень, особистісні, проєктивні
- Б. Відкриті, закриті, альтернативні, контрольні, фільтрувальні
- В. Формувальні, констатувальні, контролювальні, процесуальні, пошукові
- Г. Практичні, образні, вербальні, графічні, усні

19. Метод досліджень, під час якого відбувається активний вплив на педагогічні або психологічні явища через створення нових умов, що відповідають меті дослідження, називається

- А. Анкетування
- Б. Експеримент
- В. Моделювання
- Г. Метод експертних оцінок

20. Мірою розсіяння випадкової величини відносно середнього значення вибірки є показник

- А. Дисперсія
- Б. Варіаційний розмах
- В. Коефіцієнт кореляції
- Г. Ступінь свободи

21 Міра адекватності дослідницьких інструментів тим завданням, для виконання яких їх створено, в теорії наукових досліджень тлумачиться поняття

- А. Надійність
- Б. Валідність
- В. Репрезентативність
- Г. Якість

22. Студентка обрала тему про кібербулінг. Має застосувати у процесі роботи з соціальними мережами метод дослідження

- А. Анкетування
- Б. Контент-аналіз
- В. Експертну оцінку
- Г. Тестування

23. Гіпотеза невідомого параметра генеральної сукупності, яку перевіряють математичними методами, називається

- А. Статистична
- Б. Емпірична
- В. Нульова
- Г. Альтернативна

24. У науковому дослідженні поняття «репрезентативність» означає

- А. Відповідність об'єктів вимогам методології
- Б. Ступінь повторюваності результатів
- В. Необхідна кількість учасників
- Г. Властивість вибірки відтворювати параметри генеральної сукупності

25. Можливість помилкового відхилення нульової гіпотези характеризує показник

- А. Рівень статистичної значущості
- Б. Непараметричний критерій
- В. Довірчий інтервал
- Г. Параметричний критерій

26. Конкретні вимоги, що регулюють виставлення оцінок виражаються у

- А. Нормах
- Б. Рівнях
- В. Параметрах
- Г. Шкалах

27. Учитель із виснаженням і відразую до роботи, проживав фазу професійного вигорання

- А. Емоційну
- Б. Міжособистісну
- В. Когнітивну
- Г. Мотиваційну

28. Структура з узагальненням знань характерна для типу уроку

- А. Урок перевірки та корекції
- Б. Комбінований урок
- В. Урок формування вмінь
- Г. Урок узагальнення і систематизації

29. Виберіть рядок з практичними методами навчання

- А. Диспут, практична робота, вправа, гра.
- Б. Практична робота, вправа, робота з книгою, лабораторна.
- В. Дидактична гра, вправа, практична робота, лабораторна робота.
- Г. Лабораторна робота, вправа, гра, робота з книгою.

30. Інклюзивна освіта передбачає діяльності

- А. Інтеграції, сегрегації, диференціації, модифікації
- Б. Диференціації, адаптації, сегрегації, інтеграції
- В. Індивідуалізації, диференціації, модифікації, інтеграції
- Г. Диференціації, модифікації, нормалізації, адаптації

31. Вислів про «декрет» належить до різновиду девіантної поведінки

- А. Мобінг
- Б. Ейджизм
- В. Булінг
- Г. Сексизм

32. Спеціалізовану освіту можна отримати у закладах

- А. Науковий ліцей, НРЦ, мистецька школа, інтернат, коледж, військовий ліцей
- Б. Науковий ліцей, коледж спорт., спецшкола, інтернат, мистецький коледж, військовий ліцей
- В. Науковий ліцей, коледж спорт., мистецька школа, інтернат, мистецький коледж, військовий ліцей
- Г. Науковий ліцей, коледж спортивний, мистецька школа, інтернат, мистецький коледж, санаторна школа

33. Діяльність, спрямована на розробку рішень, організацію контролю об'єкта згідно з метою та аналіз підсумків на основі достовірної інформації у педагогіці називається

- А. Планування
- Б. Оптимізація
- В. Управління
- Г. Систематизація

34. Сприяння пошуку згоди між сторонами конфлікту означає

- А. Медіація
- Б. Ескалація
- В. Колаборація
- Г. Кульмінація

35. Ненасильницькому спілкуванню відповідають стратегії

- А. Порада, заперечення, уточнення, зауваження
- Б. Зауваження, пояснення, приниження, уточнення
- В. Застереження, маніпуляція, скарга, прохання
- Г. Доповнення, звинувачення, прохання, порада

36. Обов'язковим є здобуття рівня освіти

- А. Базова середня освіта
- Б. Повна загальна середня освіта
- В. Початкова освіта
- Г. Профільна середня освіта

37. Самостійне розв'язання проблеми учнями передбачає метод

- А. Пояснювально-ілюстративний
- Б. Репродуктивний
- В. Проблемний
- Г. Дослідницький

38. Має на меті незалежне оцінювання якості освіти (читацької, математичної та природничо-наукової грамотності) міжнародна програма моніторингу, до якої Україна долучилася з 2016 року

- А. TALIS
- Б. PISA
- В. TIMSS
- Г. PIRLS

39. Спільне навчання дітей з ООП вивчає галузь:

- А. Спеціальна педагогіка
- Б. Соціальна педагогіка
- В. Корекційна педагогіка
- Г. Інклюзивна педагогіка

40. Стадія розвитку конфлікту, коли учень усвідомлює ситуацію, називається

- А. Усвідомлення
- Б. Протистояння
- В. Ескалація
- Г. Розв'язання